

WINTER 2021

Jouw magazine van Pensioenfonds Detailhandel

26

jij & jij

**“Wij zijn eerlijk
naar klanten”**

Roos Kukler, Natur-el Rotterdam

Verder in dit nummer

**Zo blijft Mohamed Semhani
zich vernieuwen**

**Shopper in
Gorinchem**

Ik vertrek
Topman H&M, in Algarve

Mohamed Semhani (36) vluchtte in 2014 uit Syrië naar Turkije en kwam zo uiteindelijk terecht in Nederland. In zijn geboorteland had hij de bijnaam ‘de neus van Latakia’. Lees zijn verhaal op pagina 20 in deze Jij&Wij.

VOORWOORD

De beeldvorming van werken in de winkel kan beter. Dat zien wij terug in onderzoeken met werknemers in de retail. Minpunten die worden genoemd: je hoeft er geen hogere opleiding voor te volgen en de salarissen zijn aan de bescheiden kant.

Jammer vind ik dat, want ik heb zelf in winkels tussen fantastische collega's gestaan en ik weet hoe moeilijk het is om als adviseur/inkoper/sociaal werker/psycholoog/trendwatcher/stylist/productspecialist/onderhandelaar/inpakker/mode-kenner/marketeer/raadgever/diplomaat en gewoon een aardig mens, de klanten blij maken.

Nu zal ik maar niet beginnen over het imago van pensioen, ook daar is het nodige werk te verzetten, toch is de positieve keerzijde: als je er eenmaal over begint, en het onderwerp persoonlijk maakt, nagenoeg iedereen er meer over wil weten. Er wordt waardierend gesproken over het feit, dat er iedere maand automatisch geld opzij wordt gezet voor later.

Daarom zou ik iedereen willen aanraden, ook al ben je nog jong, je Uniform Pensioenoverzicht (UPO) te checken. Dat heb je in de afgelopen periode van ons ontvangen. Hierop staat hoeveel pensioen je tot nu toe hebt opgebouwd bij Pensioenfonds Detailhandel. En wil je nog dieper graven naar informatie over je pensioen, ga dan naar mijnpensioenoverzicht.nl. Daar vind je alles wat je aan pensioenen bij elkaar hebt opgebouwd, inclusief je AOW. Een hoger bedrag vaak, dan vooraf werd verwacht, weten wij uit ervaring én onderzoek. Blijkbaar is de retail gewend zichzelf bescheiden in te schatten.

Misschien ook wel als het om het vak gaat.

Viktorija Veljanoska
Hoofdredacteur Jij&Wij magazine

© Danisha Leliveld

Inhoud nr. 26

*Jij&Wij, jouw magazine
van Pensioenfonds Detailhandel*

06 Nieuws

Met onder meer: de mogelijke kans op gedeeltelijke indexatie van je pensioen, het groeiend aantal klachten rond online-bestellingen en de nieuwe beleving van de Kalverstraat in Amsterdam.

12 In Jij& je favoriete klant

"Hans komt hier al jaren. Elke maand staat hij op de stoep voor zijn speciale, groene kaarsen," vertelt Rob Koese (66), eigenaar van de oudste kerst- en kaarsenwinkel Candlelight in Haarlem over trouwe klant Hans van Faassen (73).

14 Als ik met pensioen ga, dan...

"Wil ik leuke dingen doen met mijn familie," antwoordt Nynke Henkes. Als het aan Anne Gottenkiény ligt, gaat ze eerder met pensioen en Roos Kukler lijkt het lastig om na haar pensioen niks meer te doen te hebben.

20 "Parfum is mijn cultuur, mijn familie"

Mohamed Semhani vluchtte met gevaar voor eigen leven naar Nederland en opende na lang sparen zijn eigen parfumzaak: Dutch Perfume in Den Haag.

24 Shoppen in Gorinchem

Knusse vintage zaken, liefde voor duurzaamheid en nooit gedacht, maar deze mooiste vestingstad van Nederland, is één groot wenkend winkelperspectief. Jij&Wij zet de winkeldeuren op een rij, waar je niet aan voorbij mag gaan. Nieuw: tip van de local.

26 "Alles wat wij verkopen heeft een verhaal"

Een kijkje achter de schermen bij Bert Bekker (55) en Eef Matthews (54) van de winkel WAAR in Eindhoven: we proeven in de bajes gebrande koffie en maken aantekeningen in een notitieboekje gemaakt van olifantenpoep.

30 Niks klinkt zo mooi als het verhaal van verkopers van muziekinstrumenten

Maar ga je ook fluitend naar je werk als je de kost verdient in een zaak met muziekinstrumenten?

38 Ik vertrek

"Ik zou niet meer in een koud en regenachtig klimaat willen wonen." Lex en Deirdre Keijser zijn definitief verhuisd naar Portugal.

44 Zes groene initiatieven

De bedrijven waarin wij investeren volgen wij kritisch en zetten ze waar nodig op een duurzame koers.

48 Jij& een bijzondere werkgever

"Betrokkenheid is belangrijk: ik betrek onze werknemers bij vrijwel alles." Janine Steenbergen bestiert met haar partner John van Hest Brinkman's Kookwinkel in Den Bosch.

50 Puzzelen

Stuur je oplossing in en win.

51 Teamspirit

Stuur een foto van je team naar onze redactie.

24

14

24

26

20

38

30

44

Volg ons op jijenvijmagazine.nl

Jij&Wij verschijnt 3 x per jaar
Oplage: 298.000 exemplaren
Concept & realisatie:
thepublisherswife
Gedrukt door: Habo
DaCosta

Aan deze editie werkten mee: Aan dit nummer werkten mee: Kees Beudeker, Theo Brugmans, Jasmijn Evans, Henk Groot, Henk Hokke, Laura van Horik, Sasja Keijmel, Leonie Lanotte, Lize Kraan, Marianne Kronenberg, W. Plantinga, Marco Reijken, Steven Snoep, Louise Kranenburg, Noor Schröder, René Upperman, Wijnand van Till, Viktorija Veljanoska (hoofredactie) en Ard de Wit.

Heb je vragen over jouw pensioen? Bel 0800-1972 (tussen 8.00-17.00 uur)

Pensioenfonds Detailhandel

Aan dit nummer kunnen geen rechten worden ontleend. Bij de samenstelling van deze uitgave is de inhoud met de grootste mogelijke zorg tot stand gekomen. Echter, cijfers en/of informatie kunnen in bepaalde gevallen achterhaald zijn bij het ter perse gaan van dit magazine. Wil je Jij&Wij magazine niet meer per post ontvangen, ga dan naar je Persoonlijke Pensioenomgeving op pensioenfondsdetailhandel.nl.

NIEUWS

Een selectie van de laatste lifestyle nieuwtjes en leuke weetjes uit de retail en pensioenwereld.

Je geld zien groeien: check nu hoeveel jij hebt opgebouwd!

Bij deelnemers van Pensioenfonds Detailhandel valt tot het eind van dit jaar het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) in de bus. Hierin staat onder meer hoeveel pensioen je per 31 december 2020 bij ons hebt opgebouwd. Ook staat er wat je eventuele partner en kinderen ontvangen als je overlijdt. De genoemde bedragen zijn bruto, daar betaal je nog premie en belasting over. Wil je de volledige stand van zaken over je pensioen weten, ga dan naar www.mijnpensioenoverzicht.nl. Hier vind je alle door jou opgebouwde pensioenaanspraken, zoals het bij ons opgebouwde pensioen en mogelijke pensioenaanspraken bij andere pensioenfondsen of pensioenverzekeraars. Ook je AOW zie je hier terug.

Volg je ons al op **Facebook** en **Instagram**. Toe dan. Elke week leuk nieuws. **Liken!**

Meer beleving

In het onlangs heropende H&M aan de Kalverstraat vind je nu een naaiatelier waar je kleding kan worden versteld of gerepareerd. Er is ook een balie voor kledingverhuur. Verder kun je er net gekochte outfits laten personaliseren met prints van lokale talenten. In de beautybar kan de bezoeker cosmetica testen.

Kassaloos

Automatisch afrekenen door middel van een speciale app en sensoren die de artikelen registeren die jij in je winkelwagentje legt: begin komend jaar is dit in Utrecht mogelijk. Aldi opent hier namelijk een kassaloze supermarkt. Proefplek wordt de winkel op de hoek van de Oudegracht en Lange Viestraat. Aldi heeft geen primeur met de winkel zonder kassa. Albert Heijn was twee jaar geleden de eerste met een dergelijke proef op het eigen hoofdkantoor. Wel is Aldi qua omvang en locatie de grootste testlocatie tot nu toe.

Nieuwe Kalverstraat

Komend jaar worden de eerste resultaten zichtbaar van de nieuwe aanpak in de Kalverstraat. Om meer bezoekers te trekken gaat deze duurste winkelstraat van Nederland samen met de aangrenzende Heiligeweg over op een nieuwe strategie. Hiermee wordt afscheid genomen van de traditionele winkelstraatfuncties en gewerkt aan een mix tussen retail en horeca. Daarbij horen bijzondere ervaringen en interacties, zoals de Mind Spa van Rituals en de Lego Minifigure Factory. Daarnaast wordt het winkelgebied opnieuw bestraat en groener.

Kijk dan

Het werk van Pensioenfonds Detailhandel wordt kritisch gevolgd door het Verantwoordingsorgaan (VO). Een groep van 14 (oud) werknemers, (oud) werkgevers en gepensioneerden uit de retail. In Jij&Wij magazine stellen ze zich aan je voor.

MAILY HOLLANDER

Zit in het VO namens: Vakbond FNV.

Nice to know: Houdt van rechtvaardigheid en belangenafweging. Komt graag op voor de mensen die er het slechtst voorstaan tegenover de grote spelers.

Droomt van: Mijn liefde voor schrijven en fotografie verder uitbouwen.

Wil nooit meer: Filerijden van werk naar huis. Gelukkig kan ik tegenwoordig meer thuiswerken.

Denkt dat dit anders kan: Ik zou het fijn vinden als meer jongeren zich gemotiveerd voelen om betrokken te zijn bij pensioen. Vaak wordt gedacht: het is iets voor ouderen, want je krijgt pas pensioen als je op leeftijd bent. Toch zouden jongeren meer inspraak moeten hebben in het stelsel en hun eigen toekomst. Dat zou ik graag verbeterd zien.

Ziet pensioen als: Als interessant.

Wil het volgende met het VO bereiken: Enerzijds een stuk zelfontwikkeling en anderzijds een bijdrage leveren aan gelijkheid. Er voor zorgen dat mensen een stem krijgen.

Wat verdienen je hiermee? Geen geld, maar wel kennis en kunde.

Op je LinkedIn-pagina komt Klaas-Jan Huntelaar voorbij... Leg eens uit? Toen ik jonger was, was ik fan van Huntelaar. Ik heb hem zijn hele loopbaan gevolgd. Ook nu hij is gestopt, vind ik hem nog steeds een bijzondere en intrigerende voetballer. Fan vind ik een groot woord, want ik zal niet voor zijn wedstrijden thuisblijven. Toch vond ik het leuk om er af en toe eens één te zien.

PROFIEL

Naam: Maily Hollander.
Leeftijd: 32 jaar.
Woonplaats: Purmerend.
Beroep/werkgever: Procesjurist bij een consumentenorganisatie.

Opmerkingen of vragen voor het VO, stuur ze naar info@VObpfd.nl

INSIGHTS

Werken in het buitenland

Hoewel het om behoorlijke aantallen moet gaan, is het onbekend hoeveel Nederlanders er jaarlijks de grens overgaan om in het buitenland de kost te verdienen. Alleen al in de detailhandel, zijn er tientallen voorbeelden te vinden van Nederlandse medewerkers die voor een vestiging in een ander land aan de slag gaan of aan een internationaal project meewerken. Wie dat doet, doet er verstandig aan om met zijn werkgever te checken wat de financiële gevolgen ervan kunnen zijn. Als je in het buitenland gaat werken kan dat namelijk gevolgen hebben voor je pensioenopbouw en je AOW. Checkcheckdubbelcheck daarom je persoonlijke situatie als je regelmatig in het buitenland werkt.

Winkel Op Wielen

De SRV Wagen, de kleine rijdende supermarkt, die in 1966 werd geïntroduceerd en 1995 uitgezwaaid, lijkt mondjesmaat terug te keren in het straatbeeld. Zoals de Winkel Op Wielen (WOW) van Lotte en Meike. Opgericht toen de evenementenindustrie stil kwam te liggen en zij zonder werk. De WOW Bus is een bus met een bijzonder aanbod dat mensen moet inspireren. De bus heeft geen vaste routes, maar rijdt rond op aanvraag voor allerlei feesten en partijen. Het motto: ‘van het leven een feestje maken’.

Vragen voor Ard...

1 Een vriendin uit de zorg gaat met deeltijdpensioen, kan dat ook bij Pensioenfonds Detailhandel?

Bij Pensioenfonds Detailhandel kun je ook met deeltijdpensioen. Als je minder wilt gaan werken, en dus minder gaat verdienen, kun je er voor kiezen een gedeelte van je pensioen alvast eerder te laten ingaan. De hoogte van je pensioenuitkering wordt lager, want je pensioen gaat eerder in én omdat je minder werkt, bouw je minder pensioen op.

2 Gaat de opbouw van je pensioen tijdens je zwangerschapsverlof gewoon door?

Als je met zwangerschapsverlof gaat, loopt je pensioenopbouw gewoon door. Daar hoeft je verder niets voor te regelen.

3 Uit het nieuws begreep ik dat je in 2023 een deel van je pensioen alvast kan opnemen, klopt dat?

Dat klopt, vanaf 1 januari 2023 kun je tot maximaal 10% van je pensioen op de datum waarop je je pensioen laat ingaan, in één keer opnemen. Je maandelijkse pensioen gaat dan vervolgens wel omlaag. Aangezien je inkomen één jaar hoger wordt, kan het van invloed zijn op eventuele toeslagen, zoals huur- en zorgtoeslag die je ontvangt.

Ard de Wit is Hoofd Risk & Finance bij Pensioenfonds Detailhandel.

Dure tijden

De prijzen die consumenten betalen, lopen op. Het leven in Nederland was in september al 2,7 procent duurder dan het jaar daarvoor: de sterkste stijging sinds augustus 2019. Niet alleen de prijs van de energierekening is hoger, maar ook voor de dagelijkse boodschappen betaal je meer.

Meer online shoppen= meer klachten

Dit jaar kocht ruimt driekwart van de Nederlanders van twaalf jaar of ouder iets online. Dat is volgens het CBS 9 procent meer dan vorig jaar. Hiervan zegt 77 procent iets online te hebben gekocht in de periode van april tot juli. Het meest populair zijn kleding, maaltijden en films.

Pensioen

A Gaat het je duizelen bij de woorden ‘dekkingsgraad’ en ‘AOW’? Houd dan ons Pensioen ABC in de gaten! In deze rubriek leggen we elke keer een andere pensioenterm uit. Deze keer: wie heeft het fenomeen ‘**bedrijfstakpensioen-fonds**’ verzonnen en hoe werkt het?

B Een bedrijfstakpensioenfonds is een pensioenfonds van werkgevers uit een bepaalde bedrijfstak of branche. Deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds is vaak verplicht (of door de minister van SZW verplicht gesteld).

C Nederland kent verschillende verplichte en niet-verplichte pensioenfondsen. Deze kunnen zijn ingesteld voor een bedrijfstak of beroepsgroep, of speciaal voor een onderneming.

Wat doet een pensioenfonds?

Een pensioenfonds voert de pensioenregeling uit die door werkgevers en werknemers in een pensioenovereenkomst is afgesproken. Denk aan de administratie van het pensioen, het beheer en de beleggingen van het pensioen en de uitkering van pensioenen.

Jij&reacties

In onze mailbox en op de socials komen er regelmatig leuke reacties van onze interviewkandidaten en lezers voorbij. Kleine greep:

“Dat verhaal van Saskia is echt ongelooflijk: anderhalf uur slaap per nacht. Ik word er al moe van als ik het lees”

“Zojust valt de Jij&Wij op de deurmat met zo’n plastic hoesje eromheen. Het gebruik van plastic om bladen heb ik nooit begrepen. Anno 2021 kan dat echt niet meer. Is er een mogelijkheid om dit intern te bespreken?”

“Helaas staat in het hele artikel mijn achternaam verkeerd gespeld, terwijl het in het interview dat ik vooraf mocht lezen correct was geschreven. Jammer dat dit niet goed is gegaan. Liefs, Tiffany”

“Ons team verdient de loftrompet, toppers zijn het. Geen koekenbakker bij. Een feest om mee te werken”

“Ik heb niets meer gehoord van mijn aanmelding voor de Masturbation Masterclasses bij Christine le Duc, gaat het nog door?”

“Is Kevin nog vrijgezel?”

“Alvast mijn eerste reactie op de visual bij het verhaal over scheiden, klopt helemaal! Praten en huilen met de kat op de bank, dat vat het wel samen.”

“Waar kan ik de oplossing voor de puzzel naar toesturen?”

“Bij deze stuur ik jullie de oplossing voor de Sudoku, Woordzoeker en kruiswoordpuzzel. Ik weet namelijk niet zo goed met welke oplossing ik kans maak op een prijs.”

Kans op indexatie van je pensioen?

Indexatie is het verhogen van de pensioenen aan de hand van de stijging van de lonen en/of prijzen in winkels. Pensioenfondsen mogen pas beginnen met indexeren als zij gemiddeld over een langere periode voor elke 1,00 euro aan uit te keren pensioen, 1,10 euro in kas hebben. Met andere woorden; als de beleidsdekkingsgraad eind december van dit jaar hoger is dan 110 procent, mag er door Pensioenfonds Detailhandel gedeeltelijk worden geïndexeerd. Toen deze editie van Jij&Wij magazine naar de drukker ging, was de beleidsdekkingsgraad 112,4 procent. Aan het eind van dit jaar vind je op onze website www.pensioenfondsdetailhandel.nl of er door het pensioenfondsbestuur is besloten tot gedeeltelijke indexatie van je pensioen.

“Hans komt elke maand voor zijn speciale, groene kaarsen”

Soms is een klant niet alleen koning, maar ook een sfeermaker en inspiratiebron. Hans van Faassen (73) is één van de klanten waar Rob Koese (66), eigenaar van de oudste kerst- en kaarsenwinkel Candlelight in Haarlem, er graag nog veel meer van zou willen hebben.

✎ Laura van Horik 📷 Wijnand van Till

Rob:
“Hans komt hier al jaren. Elke maand staat hij op de stoep voor zijn speciale, groene kaarsen. Van tevoren belt hij altijd netjes op en ik zorg er dan voor dat zijn bestelling op tijd klaarligt. Hans is een heel aardige man: recht door zee en erg trouw.”

Hans:
“Ik kom hier met veel plezier, omdat het een échte kaarsenwinkel is en ik het Rob gun. Ik heb een antieke inrichting en er is een bepaald soort kaars die daar goed bij past. Rob maakt deze zelf en daarom blijf ik hier terugkomen. Ze branden mooi en zijn van goede kwaliteit.”

Rob staat links, Hans rechts.

“Leuke dingen doen met mijn familie, zo zie ik mijn pensioen voor me”

Nynke Henkes (40) viel voor de vacature van bloemenboetiek De Vlijtige Lies in Akkrum toen ze nog eindexamen moest doen. Twintig jaar verder werkt Nynke er nog steeds. Samen met haar man en meisjestweeling van elf jaar woont ze in Leeuwarden.

≡ Laura van Horik 📷 Steven Snoep, Lize Kraan

NYNKE HENKES (40)
WERKT BIJ DE VLIJTIGE LIES
IN AKKRUM

ACHTERGROND

NYNKE

Nynke Henkes deed na haar vmbo drie jaar AOC Terra in Groningen. Daar volgde ze een opleiding tot bloemist. Drie dagen school twee dagen stage. Toen ze klaar was, startte ze meteen bij bloemenboetiek De Vlijtige Lies in Akkrum. Daar werkt ze vier dagen in de week.”

Vroeger wilde Nynke voor haar werk het liefst iets met dieren doen, maar dat verdween naar de achtergrond toen ze tijdens haar opleiding kennismaaakte met het beroep ‘bloemist’. Nog altijd haalt ze veel voldoening uit haar vak. “Zolang ik maar met plezier naar mijn werk ga, dat is het allerbelangrijkst. Onze winkel staat in een dorpje, waardoor we een vrij grote vaste klantenkring hebben. Dat maakt het werk een stuk persoonlijker. Ook de variatie is leuk: de ene dag maak je boeketten, de andere rouwstukken en weer een dag later ben je vooral bezig met etaleren.”

Nynke is geen type voor een eigen zaak. Haar huidige functie is meer dan prima. Wel kijkt ze uit naar volgend jaar, dan is het nieuwe onderkomen voor de winkel klaar. “De supermarkt, waar wij als winkel zijn gevestigd, wordt vernieuwd. Voor ons wordt er naast een compleet nieuwe bloemisterij gebouwd. Dat proces van alles opzetten is hartstikke gaaf om mee te maken.”

OP DE CAMPING

Als Nynke aan pensioen denkt, denkt ze aan vrijetijdsbesteding. “Je hebt je hele leven gewerkt en dan is het tijd om leuke dingen te doen. Bijvoor-

beeld met de caravan en de familie op pad.” De bloemist uit Leeuwarden is een echte kampeerder. Elke zomer gaat ze stevast twee weken met de vouwwagen weg om te wandelen en te genieten van de natuur. “Even los van het hectische en gejaagde leven van tegenwoordig.”

NIET UITSTELLEN

Hoewel Nynke af en toe aan later denkt, haar pensioen, leeft ze vooral ‘in het nu’ en daar probeert ze van te genieten: “Als ik straks zevenenzestig ben, wil ik geen spijt hebben of het gevoel krijgen dat ik tot die tijd niet

“Iedere dag is een cadeau en je leeft ook nu, niet dan pas”

heb genoten. Iedere dag is een cadeau en je leeft nu, niet dan pas.” In haar omgeving heeft ze meerdere keren gezien dat het leven, soms al op jonge leeftijd, in één klap voorbij kan zijn. “Het kan zomaar omslaan, ik heb dat in onze familie gezien, tantes die van kerngezond afgleden naar doodziek. Daarom probeer ik vooral in het nu van de kleine dingen te genieten. Op zondagochtend

naar het bos, of heel simpel op zaterdagavond met z’n viereen op de bank onder een deken een film kijken. Daar zijn we ons bewust van: herinneringen maken. Leuke dingen doen met mijn familie, zo zie ik, als ik in de toekomst kijk, mijn pensioen ook voor me.”

“Zolang het lichtcentrum er nog is, ben ik er ook”

“Als het aan mij ligt, ga ik eerder met pensioen”

ANNE GOTTENKIENY (26)
WERKT BIJ LICHTCENTRUM HENGLO.

ACHTERGROND

ANNE

Anne is net moeder geworden van een dochter. Hoewel iedereen dacht dat ze zou gaan genieten van haar zwangerschapsverlof, dat nog tot 3 januari duurt, mist ze de winkel. Daarom gaat ze er iedere dinsdag even langs om koffie te drinken. In plaats van vijf gaat Anne straks vier dagen per week werken.

Na het afronden van de middelbare school ging Anne Gottenkieny (26) naar het ROC, waar ze detailhandel studeerde. In eerste instantie voor bedrijfsleider. Al op haar vijftiende, tijdens haar opleiding, ging ze aan het werk bij Blokker. Hier werkte ze zeven jaar. Eerst als medewerker en later als assistent-bedrijfsleider. “Met Blokker ging het op een gegeven moment iets minder en daardoor werden ook mijn uren beperkt. Mijn moeder kende de eigenaar van de winkel Lichtcentrum Hengelo en zo is dat balletje gaan rollen. Voor ik het wist, was ik er aan het werk.”

VERNIEUWEND

Anne had in eerste instantie totaal geen verstand van alles wat met lampen en techniek te maken had, en ze moest nog maar zien hoe de baan haar zou bevalen. Maar nu, vijf jaar verder, vindt ze verlichting enorm interessant. “Elke keer komt er weer iets nieuws en breidt de verlichtingswereld zich uit. Door dat vernieuwende aspect ben ik nooit uitgeleerd. Als ik zie wat ik in mijn jaren hier heb opgestoken, ben ik daar heel trots op.”

BLIJVEN ZITTEN

Anne houdt zich voornamelijk bezig met de webshop en klantenservice. In de winkel staat ze doordeweeks niet veel, maar op drukke zaterdagdagen springt ze even bij. Vervelen doet het haar nooit. Geen van haar taken. Daar komt bij dat ze niet graag van baan verandert, vertrekken doet ze voorlopig niet. “Als je het zo onwijs naar je zin hebt, waarom zou je dan weggaan? Dit is het tofste wat ik tot nu toe heb gedaan. Het team is leuk en het werk ook, dus ik blijf lekker zitten waar ik zit. Zolang het lichtcentrum er nog is, ben ik er ook.”

EERDER STOPPEN

Als ze midden vijftig is, wil Anne met pensioen. “Wat ik hier doe: staan, lopen, zware pakketten tillen, trappen op en af... ik denk niet dat ik het red om zo door te gaan tot de pensioenleeftijd. Dus wat mij betreft stop ik er wat eerder mee.” Verder moet ze

eigenlijk nog niet aan haar pensioen denken: “Zodra ik veertig ben, ga ik mij er misschien in verdiepen, maar voor nu vind ik pensioen een zorg voor later. Natuurlijk sparen mijn vriend en ik wel, want je weet nooit of er tegen die tijd überhaupt nog een pensioenpotje is, maar toch, wie dan leeft wie dan zorgt.”

Overigens kan Anne zich verheugen op het idee dat ze alle tijd van de wereld heeft. “Als ik nu op vakantie wil, moet ik dagen opnemen. Zodra je met pensioen bent, kun je iedere dag iets nieuws ondernemen. Nu moet je dat plannen en dat is toch anders. Als ik met pensioen ben, ga ik heel veel dingen doen waar ik nu niet aan toekom.”

“Het lijkt me lastig om na mijn pensioen niks te doen te hebben”

ROOS KUKLER (29)
WERKT BIJ NATUR-EL
IN ROTTERDAM

ACHTERGROND

ROOS

Toen Roos noodgedwongen met haar studie rechten moest stoppen, werkte ze een tijdje niet. Daarna ging ze aan de slag bij SuperBra in Rotterdam, om vervolgens bij kledingwinkel Natur-el terecht te komen. Lange tijd combineerde Roos beide banen, waardoor ze zes dagen in de week werkte. Dat werd haar toch iets te veel. Daarom stopte ze een paar maanden geleden bij SuperBra en focust ze zich nu volledig op Natur-El en binnenkort haar kindje.

Nog maar heel even wachten. De zwangere Roos Kukler (29), woonachtig in Rotterdam, is eind februari uitgekend. Afgelopen mei ging ze samenwonen met haar vriend, die al twee dochters van 11 en 5 jaar heeft. Nu verwachten ze hun eerste kindje samen.

Roos werkt, na drieënhalf jaar bij lingeriewinkel SuperBra, nu bij kledingwinkel Natur-el in de havenstad. Ze houdt van de persoonlijke aanpak van Natur-el en het team voelt als familie: “Hoewel wij allemaal hard werken, is het ook heel gezellig. Wij zorgen goed voor elkaar. Onze kracht is, denk ik dat wij eerlijk zijn naar klanten. Je zegt toch niet dat iets goed staat als dat niet zo is? Gewoon eerlijk zijn, met een vleugje humor erbij.”

ANGST

Jaren geleden had Roos niet kunnen bedenken dat ze hier terecht zou komen. Op dat moment studeerde ze rechten. Tot haar spijt kon

ze die studie niet afmaken, omdat ze een angststoornis ontwikkelde. “Fysiek kon ik het niet meer opbrengen om naar school te gaan. Simpele dingen als boodschappen doen, vond ik bijvoorbeeld lastig, naar een winkel als IKEA een bezoeking. Het idee dat je niet zomaar meer naar buiten kon, triggerde mijn angst. Het stofje in mijn hersenen die dat veroorzaakt, wordt bij mij op het verkeerde moment vrijgegeven. Hoewel ik gewoon helder kan nadenken, weet dat er niks aan de hand is, voelt dat in mijn lichaam heel anders. Tijdens mijn werk heb ik er overigens geen last van. Thuis ook niet. Sowieso gaat het nu een stuk beter. En wie weet pak ik mijn opleiding in de toekomst weer op.”

EXTRA SPAARPOTJE

Pensioen? Iets voor oude mensen, zegt Roos. Nooit mee bezig. “Natuurlijk ontvang ik thuis altijd wel zo’n envelop, maar hoe het allemaal is geregeld? Geen idee. Ik weet dat er premie van mijn salaris wordt ingehouden, maar ik heb tot nu toe nog niet de interesse gehad om dat verder uit te zoeken.” Waar ze af en toe wél over nadenkt, is een extra spaarpotje. Al is dat vanwege de hoge huurprijzen momenteel onhaalbaar, zegt ze. “We zijn net gaan samenwonen en betalen ons scheel aan huur. Ik denk dat er veel mensen zijn die in deze tijd niet kunnen sparen. Toch zou ik in de toekomst, als er financieel gezien ruimte voor is, extra geld opzij willen zetten.

“Wie weet begin ik in de toekomst nog eens aan een opleiding”

Hoe dan ook, pensioen is nog lichtjaren ver weg. Daar ga ik mij op deze leeftijd echt niet druk om maken.”

BEZIG BLIJVEN

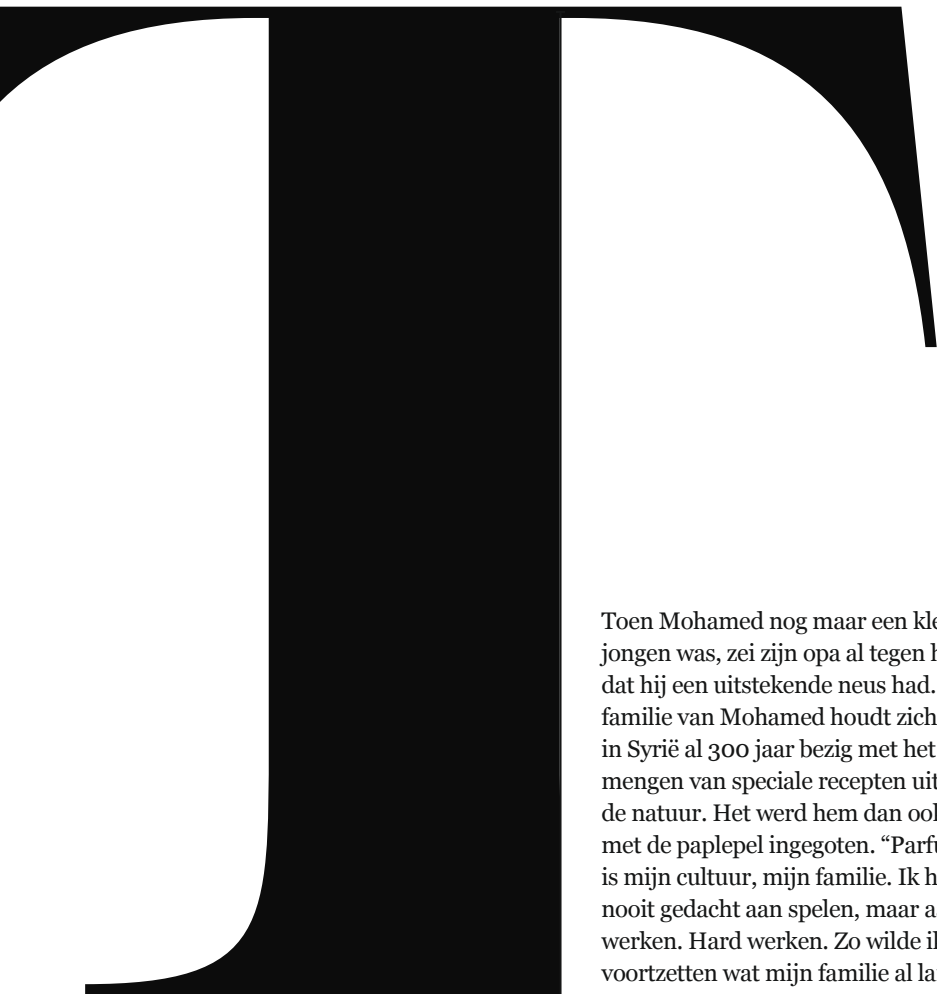
Roos zit niet graag stil. Als ze met pensioen is, zou de Rotterdamse het leuk vinden om ergens vrijwilligerswerk te gaan doen. Iets voor iemand te kunnen betekenen. Of misschien gaat ze alsnog wel één of twee dagen in de week werken: als ze maar bezig kan blijven. “Het lijkt mij lastig

om na mijn pensioen niks te doen te hebben. Ik wil me nuttig voelen. Natuurlijk kun je een hobby voor jezelf zoeken, maar ik denk dat je juist fit blijft door je ergens bij aan te sluiten of iemand te helpen.”

“Parfum is mijn cultuur, mijn familie”

Al op zijn veertiende zette Mohamed Semhani (36) de eerste stappen in de richting van een carrière in de parfumwereld. Toen hij zeventien jaar was, opende hij zijn eigen parfumzaak in Syrië. De oorlog maakte in 2011 echter een einde aan alles wat hij zo zorgvuldig had opgebouwd. Met gevaar voor eigen leven moest Mohamed vluchten. Nu, jaren later, heeft hij opnieuw een parfumzaak: Dutch Perfume in Den Haag.

≡ Laura van Horik 📷 Steven Snoep

Toen Mohamed nog maar een kleine jongen was, zei zijn opa al tegen hem dat hij een uitstekende neus had. De familie van Mohamed houdt zich in Syrië al 300 jaar bezig met het mengen van speciale recepten uit de natuur. Het werd hem dan ook met de paplepel ingegoten. “Parfum is mijn cultuur, mijn familie. Ik heb nooit gedacht aan spelen, maar aan werken. Hard werken. Zo wilde ik voortzetten wat mijn familie al lang geleden begonnen is.”

EIGEN WINKEL
Altijd en overal was Mohamed bezig met geuren. Op zijn veertiende ging hij met zijn eigen olie op pad en liet de bewoners van zijn bergdorp Latakia de zelf gecreëerde geuren ruiken. Hoewel zijn ouders parfum-fabrieken hadden in en nabij het dorp, wilde ‘de neus’ zoals hij in zijn geboortedorp wordt genoemd, liever zijn eigen winkel runnen. Dat kreeg hij voor elkaar: op zijn zeventiende kocht hij zijn eerste zaak. “Mijn winkel liep erg goed. Ik had soms wel tienduizend klanten per maand. Alles was perfect en ik had een mooi leven. Tot in 2011 de oorlog begon.”

LEVENSGEVAARLIJK
Binnen de kortste keren werd de situatie onhoudbaar. Omdat de meeste mensen in het dorp tegen het zittende regime van president Assad waren, waren ze hun leven niet zeker. Ook Mohamed stond op een lijst van tegenstanders van de regering. “Ik weet nog goed dat ik een telefoontje kreeg dat ik tweeënzeventig uur had om weg te komen, anders zou ik het niet overleven. Mijn bedrijf was me veel waard, maar ik kon niets redden. Alles was binnen een mum van tijd kapot. Ik kon niet anders dan samen met mijn vrouw en kinderen naar Turkije vluchten.”

NAAR NEDERLAND
Ongeveer anderhalf jaar verbleef Mohamed in Turkije. Makkelijk was dat niet, omdat hij door zijn nationaliteit anders behandeld werd. In 2014 besloot de parfumeur met weinig geld naar Nederland te vertrekken. Zijn gezin bleef achter. “Via een boot moest ik naar Nederland zien te komen. Mijn vrouw en kinderen wilde ik absoluut niet meenemen. Achteraf gezien ben ik blij dat ik dat niet heb gedaan, want ik heb vijftien dagen met maar een klein beetje eten en water op zee gezeten. Ik had geen idee hoe mijn toekomst eruit zou zien.”

NIET OMKIJKEN
Gelukkig bereikte Mohamed Nederland, waar hij in het asielzoekerscentrum in Gilze verbleef. Al snel had hij een nieuw doel: de Nederlandse taal leren, werk

zoeken en zichzelf verder ontwikkelen. “Het was een moeilijke tijd, maar ik wilde sterk blijven. Voor mijzelf en mijn gezin. Elf maanden later mocht mijn familie met het vliegtuig hiernaartoe komen. In Nederland konden wij voor het eerst sinds de oorlog rustig ademen.” De herinnering aan wat Mohamed is kwijtgeraakt, is pijnlijk. “Ik denk niet graag terug aan toen. Kinderen, vrouwen en mannen heb ik voor mijn ogen door de politie omgebracht zien worden. Dat is vreselijk, maar daar wil ik liever niet aan denken. Daarom richt ik mij bijna obsessief op de toekomst.”

DE BESTE KWALITEIT
Zo snel hij kon, ging Mohamed weer aan het werk. Eerst als schoonmaker en later in de horeca. Na vijf jaar in Nederland kreeg hij de kans om opnieuw zijn droom waar te maken: op 18 januari 2020 opende hij zijn eigen parfumzaak Dutch Perfume in Den Haag. Hij is blij dat hij zijn ambacht weer mag uitoefenen, in het land waar ook nog eens de beste alcohol ter wereld te vinden is voor het mengen van geuren. “Bijna niemand weet dat we in Syrië Nederlandse alcohol gebruikten voor het maken van par-

fum. Dat is de beste kwaliteit. Hoewel grondstoffen duur zijn, zorgen alleen de mooiste producten voor goede parfum. Omdat maar weinig mensen het vak beheersen om het zelf te maken, wil ik die kennis delen in de mooiste geuren.”

DOKTER PARFUM
Mohamed heeft in Nederland een bijnaam: Dokter parfum. Dat komt omdat hij bij het mengen een injectiespuit gebruikt. “Klanten denken in eerste instantie vaak een bepaalde geur te ruiken en komen er dan achter dat dat met de tijd verandert. Soms ruikt mijn parfum eerst zoet en later ineens bloemachtig. Dat is het geheim.” Zelf is hij overigens meer fan van hout- en citrusgeuren. “Hout en bergamot kan ik zelf het hele jaar door dragen, maar geur is nu eenmaal heel persoonlijk en sterk afhanke-

lijk van het klimaat. In Syrië kun je bijvoorbeeld heel goed een sterk luchtje gebruiken, vanwege de hitte. In Nederland is het weer veranderlijk, dus een uitdaging om te beslissen welke parfum je kunt dragen. Toch loopt zeventig procent van mijn klanten weg met de kruidige en houtachtige lijn die ik heb ontwikkeld.”

TWEDE WINKEL
Terwijl de deuren van zijn eerste Nederlandse winkel nog maar een jaar geleden zijn geopend, hoopt Mohamed over een paar maanden

“Mijzelf blijven vernieuwen, dat vind ik belangrijk”

een tweede in Amsterdam te beginnen. “Ik kan er nog niet heel veel over zeggen, maar deze nieuwe parfumerie gaat er hoe dan ook komen. Daarnaast denk ik na over een parfumlijn met namen van Nederlandse dorpen en provincies. Of uitdrukkingen. Als: ‘Ja joh’. Mijzelf blijven vernieuwen, dat vind ik belangrijk. Wie weet maak ik ook nog eens een keer kaasparfum”, grapt hij.

VOOR IEDEREEN
Eén ding is zeker: Mohamed is na al die jaren gaan houden van Nederland, uit respect gebruikt hij de naam Dutch Perfume voor zijn zaak. “Als ik er niet meer ben, zal deze naam blijven. Mijn winkel is voor iedereen. Natuurlijk zit Syrië voor altijd in mijn hart en zal ik mijn geboorteland nooit vergeten. Toch staat mijn vaderland inmiddels op een gedeelde nummer één positie, samen met Nederland. Dit land heeft mij en mijn liefde voor parfum een nieuwe kans gegeven.”

ACHTERGROND

MOHAMED & PENSIOEN

Ben je een werkgever zoals Mohamed Semhani, dan bouw je geen pensioen op bij Pensioenfonds Detailhandel. Wanneer je onderneemt, ben je verantwoordelijk voor je eigen oudedagsvoorziening. Voor Mohamed geldt dat hij door zijn vlucht uit Syrië alles achter zich heeft moeten laten en in feite weer opnieuw moest beginnen.

Heb je vragen over je pensioen? Bel 0800-1972 (van 08.00 tot 17.00 uur)

Shoppen in Gorinchem

FOTO: DE BUURVROUW

1 DE BUURVROUW

Zwijmel je bij producten met een goed verhaal, dan is De Buurvrouw een absolute aanrader. Niets in deze winkel is verstoken van een productstoryline die je wilt doorvertellen. Zit je zelf zonder verhaal, ga langs bij De Buurvrouw. *Langendijk 3*

Zelf was je er misschien nooit op gekomen: winkelen in Gorinchem. Jammer, want deze mooiste vestingstad van Nederland, volgens de ANWB, is één groot wenkend winkelperspectief. Jij&Wij zet de winkeldeuren op een rij, waar je niet aan voorbij mag gaan, tenzij je je zelf tekort wilt doen.

≡ Laura van Horik

2 DE JUF

Bij De Juf vind je antiquarische boeken in allerlei categorieën: onder andere wereldliteratuur, geschiedenis, kunst en reizen. Ook heeft de winkel bijzondere schoolspullen, handgemaakte sieraden én oude ansichten en prenten van Gorinchem. Een echte snuffelwinkel voor iedereen die (in ieder geval) geïnteresseerd is in boeken. *Haarstraat 15*

FOTO: ANNE BREDELS FOTOGRAFIE

3 MY LITTLE MARKET

Dit is een kersverse conceptstore met allerlei fashion en lifestyle producten voor vrouwen en kinderen. Wie de winkel ingaat, denkt meteen: daar gaat mijn geld, wát een fantastische producten! *Langendijk 43*

FOTO: ANNE BREDELS FOTOGRAFIE

6 FREUBELRIJK

Roy: "Deze winkel is sinds kort verhuisd naar een groter pand op de Langendijk: Dé winkelstraat van Gorinchem. Ze verkopen er verantwoord speelgoed voor de allerkleinsten tot groep 8 basisschoolkinderen. Een erg leuke en verrassende cadeaushop. Verder organiseren ze ook workshops en feestjes." *Langendijk 12*

TIP
VAN LOCAL

7 DOTS. CONCEPTSTORE

Verschillende ondernemers krijgen op deze bijzondere plek de kans om hun producten te verkopen. Je hebt er bijvoorbeeld een heuse mancave, maar ook een winkel in een winkel met baby- en kinderartikelen, kleding voor volwassenen, cadeautjes, woonaccessoires en meer. Ook de lekkere trek kun je er met fingerlicking good food stillen in de foodstore. *Langendijk 18*

4 OLALA CHOCOLADE

Olala Chocolate is niet alleen een feest voor het oog, alle zintuigen worden aangesproken in de chocolade droomwinkel. *Westwagenstraat 67*

5 ROSA EXCLUSIEVE KLEDING EN CURIOSA

Roy: "Deze winkel heeft altijd een aantrekkelijke etalage die de nieuwsgierigheid prikkelt. Rosa zelf, de eigenaar, heeft een hoffelijkheid die je zelden tegenkomt. Haar winkel is te vinden in de Burgstraat; een kunstzinnige plek in de stad, waar tegenover haar twee kunstgaleries zijn gehuisvest: De Burgpoort op nummer dertien en Sterke Kunst op nummer 19." *Burgstraat 10*

TIP
VAN LOCAL

FOTO: ROSA

TIPS VAN EEN LOCAL: ROY GRÜNEWALD

Roy Grünewald woont sinds 1991 in Gorinchem, waarvan 20 jaar in de oude vesting. Tot 2005 was hij directeur van schouwburg De Nieuwe Doelen. Inmiddels is hij zelfstandig ondernemer in storytellingprojecten én werkzaam als theatermaker, columnist en stadsomroeper. Ook houdt hij zich bezig met het verzamelen van 'Gorcumse Geheimen', de sagen, legenden en sterke verhalen uit de vesting.

WAAR

“Alles wat wij verkopen, heeft een verhaal”

Van Zuivere Koffie die gebrand is in de bajes, tot notitieboekjes gemaakt van olifantenpoep: cadeauwinkel WAAR in Eindhoven verkoopt bijzonder spul. “Alles wat wij in de winkel brengen, moet eerlijk en duurzaam zijn geproduceerd”, zeggen eigenaren Bert Bekker (55) en Eef Matthews (54). “En o ja, zonder goed verhaal komt het er ook niet in.”

≡ Laura van Horik 📷 Wijnand van Till

Het mooiste cadeau is ‘jouw glimlach’. Met deze quote op de deur worden klanten bij WAAR begroet. Eenmaal binnen zijn je ogen niet meer te houden: snuffelen! Van links naar rechts en van voor naar achter, is de zaak vol getast met bijzondere producten. “Wij zijn een winkel waar je toevallig binnenloopt en blijft hangen,” zegt Eef. “Laatst zei een vrouw dat ze

hier wel drie uur kan rondlopen. Daarom besteden wij bewust heel veel tijd aan de inrichting, zodat het voor iedere klant een mooie ervaring is.”

FAIRTRADE

Bert en Eef bestieren de winkel, die zeven dagen per week is geopend, sinds november 2019.

De producten van de franchiseformule zijn duurzaam, biologisch en lokaal. “Om dat te waarborgen, heeft WAAR mensen die overal ter wereld bij bedrijven controleren of ze wel echt fairtrade producten maken. Een artikel moet - om hierbinnen te komen - bewezen duurzaam en ecologisch zijn. Daarnaast moet het een verhaal hebben. Dat is ook mooi om aan klanten te vertellen. Het blijft een leuke uitdaging om dat soort producten te ontdekken.”

BLOKJES SHAMPOO

Enthousiast loopt Eef door de winkel om verschillende producten te laten zien. “Doordat alles een eigen verhaal heeft, ontstaan er interessante gesprekken met klanten, ze vragen regelmatig naar wat wij inkopen.”

Bert vult aan: “Een simpel voorbeeld zijn de blokjes shampoo van het merk Koseli of de shampoo van het eigen WAAR merk. Op jaarbasis wordt voor alle shampooflessen op de wereld tweeënhalf miljard kilo plastic geproduceerd. De shampooblokjes in onze winkel zijn volledig natuurlijk gemaakt, dat is veel goedkoper en beter voor het milieu. Eén blokje staat namelijk gelijk aan vijf flessen. Zo komt er geen plastic bij kijken en verplaats je geen water. Dat is toch een gaaf verhaal?”

Eef houdt met een glimlach op haar gezicht een blokje in de lucht en knikt bevestigend hoe fijn ze zijn. “O kijk”, zegt ze tegen een klant die vlakbij haar staat. “Dit is toch veel leuker dan de supermarkt.” Eef knikt weer bevestigend en zegt op zachte toon: “Al mag ik dat zelf natuurlijk niet zeggen.”

Langzaam druppelen steeds meer klanten de winkel binnen. Terwijl Bert zegt dat het er haast

“Het is mooi om te zien dat mensen veel milieubewuster zijn geworden”

nooit stil is, geeft een jongetje iets verderop een kus op het hoofd van één van de olifantenknuffels van het Wereld Natuur Fonds. Eef verkleurt.

KOFFIEPRUT

Eef en Bert staan er nog iedere dag van te kijken welk soort producten er door het hoofdkantoor van WAAR worden aangeleverd. Zoals de onverwoestbare sokken van visnetten (hoe bestaat het?), jassen van gerecyclede petflessen (dat het kan?), tassen van geweven zakken chips (sta je zelf ook niet bij stil) tot volledig van papier gemaakte schaalpjes (gewoon handig). Bert: “Wij hebben zelfs een champignon kweekkit gemaakt van koffieprut uit Artis. Hoe creatief mensen wel niet kunnen zijn... Prachtig vind ik het.”

Eef vult aan: “Die koffieprut wordt verzameld en daar worden dan zaadjes van champignons in gelegd. Ik ben trouwens ook enorm fan van onze moderne tassen die gemaakt zijn van gerecyclede brandweerslangen. Daar is veel vraag naar. En niet te vergeten ons Bammetjes Bier van broodkrumsels en Pieper Bier van oude aardappelschillen. Die zijn heerlijk.”

BEWUSTZIJN

Opvallend vindt Eef de ontwikkeling dat er sinds corona steeds meer jongeren in de winkel komen. “Het lijkt wel of die periode een andere kijk heeft gegeven op de wereld en duurzaamheid. Veel meiden komen bijvoorbeeld voor duurzame scheermesjes die gerecycled worden. Zij kiezen bewust niet meer voor plastic. Ik vind dat zó fijn, dat er nu volop jongeren zijn die dit belangrijk vinden.” Nu knikt Bert bevestigend en vult aan: “Kijk, je hoeft niet te overdrijven, maar het is al goed als je nadenkt over wat het thema duurzaamheid voor jou betekent. Steeds meer klanten zijn bezig met het milieu en de toekomst.”

LOKAAL

Wat Bert en Eef ook belangrijk vinden, is het lokale aspect van hun winkel. Zo vind je er sieraden met droogbloemen, gemaakt door iemand uit de buurt. Ook zijn er Eindhovense tassen van duurzaam katoen en kaarten van gerecycled karton, “Wij betrekken graag locals bij WAAR”, vertelt Eef, terwijl een student al een tijdje nieuwsgierig mee staat te luisteren naar wat ze zegt. Eef wijst naar een beeldje van speeksteen. “Gedurende corona kwam hier een kunstenaar uit de buurt in de winkel. Zij vertelde dat ze mensen tijdens de coronaperiode meer wilde laten lachen. Daarom heeft ze een smilestone familie gemaakt en deze is nu ook onderdeel van onze winkel. Voor dat soort projecten staan we helemaal open.”

CONNECTIE MET DE KLANT

Terwijl Bert een vraag van een klant beantwoordt, benadrukt Eef hoe belangrijk dit contact is. “Naar mijn idee draait het in winkels te veel om de verkoop zelf. Bij ons staat de persoon op de eerste plaats. Wij maken connectie met klanten en dan komt de rest vanzelf.”

Er is één ding waar Eef zelf grote moeite mee heeft, ze lacht: “Zelf niet de hele winkel leegkopen, want als ik eerlijk ben, hebben wij al aardig wat producten in ons huis. Maar ja, als je in zo’n omgeving werkt, zie er maar eens van af te blijven.”

“Nieuwbouw van instrumenten is heel wonderlijk”

Of het nu gaat om een drumstel, blaasinstrument of viool: muziek is van alle leeftijden en verbindt mensen. Maar ga je ook fluitend naar je werk als je de kost verdient in een zaak met muziekinstrumenten?

≡ Laura van Horik 📷 Lize Kraan

HANS DE LOUTER (65)

EIGENAAR VAN MUZIEKWINKEL HANS DE LOUTER IN APELDOORN.

Met het bereiken van zijn ideale pensioenleeftijd dacht Hans de Louter op 65-jarige leeftijd en na 35 jaar in het vak wel te kunnen stoppen met zijn gelijknamige muziekwinkel in Apeldoorn. Maar al snel voelde hij zich incompleet en zelfs een beetje down, dus zette hij zijn passie na een kort intermezzo voort.

BOUWEN

Op zijn tiende begon Hans met pianospelen, om er vervolgens al snel achter te komen dat de moderne kant van de muziek hem toch meer aansprak. Hij verlegde zijn focus van het bespelen van instrumenten steeds meer naar het zelf bouwen, zoals gitaren en banjo's. Hieruit is zijn winkel en werkplaats ontstaan. Nu verkoopt, repareert en restaureert Hans allerlei strijk- en snaarinstrumenten: met name violen en gitaren. Ook heeft hij inmiddels zelf veel gebouwd: zeker 65 gitaren, bouzouki's, violen en mandolines. “Ik houd me bij het bouwen van instrumenten, zowel bezig met de moderne als de klassieke kant van de

muziek. Met het vervaardigen van een viool ben ik ongeveer twee maanden bezig, terwijl de bouw van een gitaar een maand werk is. Door de ronde welving op de klankkast van een viool, neemt deze veel meer tijd in beslag.”

TROTS

Of hij alles wat hij zelf bouwt, verkoopt? “Niet altijd”, vertelt Hans. Soms is hij te trots op het eindproduct. “Nieuwbouw van instrumenten is heel wonderlijk. Als je een standaard gitaar hebt, is het nog tot daaraan toe, maar een speciale, klassieke gitaar met zeven snaren? Dat is een heel interessant systeem. Als ik er één bouw en het eindresultaat is mooi, dan houd ik 'm nog weleens zelf. Momenteel werk ik aan een gitaar met een systeem dat uit 1895 stamt; hoe bijzonder is dat!”

ELKE LEEFTIJD

Hoe lang Hans nog doorgaat, weet hij niet. Wat hij wel weet, is dat hij pas stopt als zijn lichaam aangeeft dat het niet meer kan. “Ik vind het gewoon hartstikke

mooi werk en daarnaast ben ik één van de weinigen in Apeldoorn die dit doet. Ik heb veel vaste klanten, mensen die hier al twintig of dertig jaar komen. En het leuke is: de doelgroep in mijn winkel is van vier tot tachtig jaar. Muzikaliteit komt in elke leeftijdscategorie voor.”

PENSIOENWEETJE

Net als juweliers, marktkooplui, schoenherstellers, boekhandels, drogisterijen, bloemisterijen, sportzaken, mode- en woonwinkels zijn muziekwinkels verplicht aangesloten bij Pensioenfonds Detailhandel. Bij elkaar opgeteld zijn dat 32.000 werkgevers die samen meer dan 300.000 mensen in dienst hebben.

“Als ik een gitaar bouw en het eindresultaat is heel mooi, houd ik 'm nogal eens voor mijzelf”

“Ik ben fan van onze grote drums, bespannen met natuurmateriaal”

“Wij gaan voor de meest bijzondere instrumenten uit de hele wereld”

RODDY BOBINA (29), MEDEWERKER VAN MUZIEKWINKEL STIGGELBOUT SLAGWERK IN GRONINGEN.

De beste baan ooit, zegt Roddy Bobina (29) na vier jaar werken bij muziekwinkel Stiggelbout Slagwerk in Groningen. Hij was al een tijdje op zoek naar iets waar hij zijn passie in kwijt kon. Na vijf minuten in het sollicitatiegesprek was hij aangenomen.

ONTDEKKEN

Loop met Roddy door de winkel en de kennis over de instrumenten klinkt als muziek in je oren. “Wij hebben heel veel slagwerk, zoals djembés en kalimba’s. Dat zijn duimpiano’s. Wij proberen de meest bijzondere instrumenten uit de hele wereld te verzamelen. Het grappige is dat elk instrument wel z’n land van oorsprong heeft en niet overal te verkrijgen is. Uit Guinee en de Ivoorkust komen bijvoorbeeld veel trommels, uit Zwitserland de handpannen en uit Peru de Cajónes - een soort van drumkisten.”

HANDPANNEN

Met name de handpannen zijn op dit moment erg populair weet Roddy. Als je het hem vraagt, is dit misschien ook wel het meest bijzondere instrument in de winkel. “Handpannen zijn erg duur, maar wel heel gaaf. We merken dat klanten hier echt voor sparen. Dan is het natuurlijk extra leuk om zoiets te verkopen. Ook ben ik fan van onze grote drums, bespannen met natuurmateriaal. Je kunt daarbij

een beetje denken aan grote trommen die heel wat jaren terug gebruikt werden tijdens oorlogvoering of een ritueel. Heel mooie instrumenten.”

THUIS

Roddy haalt veel voldoening uit zijn werk. “Ik ga er elke ochtend fluitend naar toe. Met de collega’s onderling hebben we echt een familiesfeertje. Het is net of ik van huis vertrek en hier bij mijn andere thuis aankom, zo voelt het. Het contact met de klanten en leveranciers maakt het helemaal leuk, vooral omdat onze doelgroep zo breed is. Van muzikliefhebbers en muzikanten tot aan therapeuten, van theaters en scholen tot aan healing- en massagepraktijken: allemaal weten ze onze winkel en showroom te vinden.”

PENSIOENWEETJE

Pensioen is een arbeidsvoorwaarde die wordt geregeld tussen jou en je werkgever. Elke maand leg je beiden geld in dat slim wordt belegd. Zo bouw je samen aan je inkomen voor later.

“Als we de juiste piano vinden, komen er emoties los”

ELLA GERAERDS THESINGH (52), MEDEWERKER VAN OOSTENDORP MUZIEK IN WEZEP.

Toen Ella Geraerds Thesingh (52) voor het eerst in de winkel kwam, vond ze het net een snoepwinkel: zó gaaf. Vijfentwintig jaar geleden kocht ze haar instrument bij Oostendorp Muziek in Wezep, niet wetende dat ze in de verre toekomst bij deze pianozaak zou komen te werken. Sinds februari dit jaar is ze medewerker van Oostendorp Muziek. “Daarvoor had ik tweeëntwintig jaar een baan bij een modebedrijf, maar door een reorganisatie moest ik daar weg. Ik had geen idee hoe het verder zou gaan. Achteraf gezien ben ik heel blij en dankbaar dat het zo is gelopen. Anders was ik daar zelf nooit weggegaan en had ik deze wereld niet kunnen ontdekken.”

EIGEN PIANO’S

Pianospelen was haar hele leven al haar hobby. Ze vindt het heerlijk dat ze de retail en muziek nu kan combineren. Je vindt hier digitale en akoestische piano’s, vleugels, keyboards en orgels. “We hebben alle topmerken. Met meer dan veertig jaar ervaring weten wij waar onze klanten blij van worden. Daarom hebben we inmiddels zelfs onze eigen digitale piano’s ontwikkeld: piano’s met een mooie, klassieke kast. Ook zijn er eigen akoestische piano’s.”

NIEUW LEVEN

De verkoop van digitale piano’s gaat hard vertelt Ella. “Een digitale piano is natuurlijk gemakkelijk, omdat je dan ongestoord kunt oefenen. Maar: niks klinkt mooier dan een akoestische piano of vleugel. Die blijven populair. Ook tweedehands piano’s verkopen we regelmatig. Als we er eentje binnenkrijgen, gaat ‘ie eerst naar onze werkplaats en blazen zo’n instrument nieuw leven in. Dat is onze

specialiteit. Ik vind het altijd mooi als er een liefhebber is voor zo’n gereviseerde piano, omdat dat het werk is van ons hele team; ook van collega’s achter de schermen.”

BELEVING

Ella houdt ervan om de klant mee te nemen in de zoektocht naar een bij de persoon passende mooie klank. Als de juiste piano is gevonden, komen er emoties los. Een klant voelt dat bij aanraking van de toetsen, op een gegeven moment zie je dat er wordt gedacht: dit is het. Dat is prachtig. “Wat Ella daarnaast mooi vindt, is dat elke klant een bijzonder verhaal heeft. “Dat maakt het werk fantastisch.”

PENSIOENWEETJE

Als je in een muziekwinkel werkt of in een ander vakgebied binnen de detailhandel in loondienst bent, bouw je – vanaf je twintigste jaar – automatisch ouderdomspensioen op bij Pensioenfonds Detailhandel. Elke maand wordt er op je brutoloon premie ingehouden voor je pensioen. Op je salarisstrookje zie je hoe hoog dit percentage is. Je werkgever betaalt ook mee aan je pensioen.

“Een klant voelt dat bij aanraking van de toetsen”

“Instrumenten kun je vergelijken met een auto, ze hebben een jaarlijkse APK keuring nodig”

“Ieder instrument dat goed bespeeld wordt, is mooi”

CARLA VAN GEFFEN (61),
EIGENAAR VAN DE BLAASINSTRUMENTENSPECIALIST IN VELDHOVEN.

Johan, de man van Carla van Geffen (61), stond al mee te kijken toen zijn vader instrumenten maakte en repareerde. Door de liefde rolde Carla het muziekwereldje in. Hoewel ze al ver voor de tijd van Johan, klarinet en saxofoon speelde. Bij De Blaasinstrumentenspecialist in Veldhoven verkopen ze alles wat blaast.

APK-KEURING
De taakverdeling tussen beiden is al dertig jaar loepzuiver: Johan repareert, Carla runt de zaak. “Wij doen veel aan onderhoud. Instrumenten kun je vergelijken met een auto: ze hebben jaarlijks een soort APK-keuring nodig. Het gebeurt zelden dat iemand een instrument laat vallen. Dan moet het voorzichtig teruggebogen worden of uitgedeukt. Moeilijk werk.”

ALI BABA
Klarinetten, dwarsfluiten, saxofoons, trompetten, trombones, tuba’s... De Blaasinstrumentenspecialist in Veldhoven staat er bomvol mee. “Ik noem ons wel eens gekscherend de grot van Ali Baba voor fanfares. Die kunnen hier naar hartenlust een nieuwe aanwinst bekijken en bespelen.”

HOBBY
Net als een patatbakker geen frietje meer kan zien, is Carla na dertig jaar gestopt met spelen. Toch luistert ze regelmatig naar de muziek die haar man maakt en kan ze genieten van de tonen die haar klanten de winkel inblazen. “Vrijwel iedereen die bij ons komt, is hobbymatig bezig. Dat is leuk, want ze hebben altijd goede zin als ze binnenlopen. En ik ben blij als ik klanten kan helpen en met een glimlach de deur uit zie gaan. Muziek is emotie en verbindt. Dat is zo mooi.”

PENSIOENWEETJE

Je ouderdomspensioen is een aanvulling op de AOW, het is namelijk het pensioen dat je opbouwt via een pensioenregeling bij je werkgever. De hoogte van het pensioen wat je straks ontvangt, is onder andere afhankelijk van je loon en het aantal jaren dat je pensioen opbouwt. Je vindt dit bedrag op je Uniform Pensioenoverzicht (UPO). Deze krijg je eens per jaar toegestuurd. Jouw UPO vind je ook in je persoonlijke pensioenomgeving achter de login op www.pensioenfondsdetailhandel.nl

“Het boek in Nederland is gesloten”

Op 61-jarige leeftijd crashte Lex Keijser (70) met een noodvaart in zijn pensioen. Werkweken van minimaal 80 uur met alleen op zondag wat ruimte voor zijn privéleven werden van de ene op de andere dag ondersteboven gehaald door een lege agenda. “Ik kreeg de kriebels,” zegt de oud H&M topman.

≡ Kees Beudeker 📷 Yvette Martins

“Ik wilde mij als Nederlander bewijzen, dat we het waard zijn om voor H&M te werken”

COUNTRY MANAGER H&M

Hoewel Lex Keijser in Nijmegen is opgegroeid, vertelt hij altijd een band te hebben gevoeld met de zee. Bij de Rotterdamse rederij Lloyd voer hij als achttienjarige mee op reizen naar Afrika, waar hij bij het nachtelijke wachtlopen de warme bries voelde en vliegende vissen door het lamplicht van de boot zag schieten. Veel later in zijn carrière, in de jaren '80 en '90, toen hij voor het Zweedse concern H&M de Nederlandse markt mocht opzetten, woonde hij in Noordwijk aan Zee, gevolgd door het strand van Castelldefels, tussen Barcelona en Sitges, en Discovery Bay, voor de kust van Hong Kong. Hij was toen als H&M countrymanager verantwoordelijk voor achtereenvolgens: Nederland, Spanje, Portugal, Hong Kong, China, Maleisië en Singapore.

HUILEND NAAR HUIS

Anders dan de rest van zijn broers en zussen nam de Nijmegenaar al op jonge leeftijd een ongebruikelijke afslag binnen de familie. “Ik was de jongste van tien kinderen,” zegt Keijser. “Een typisch katholiek detailhandelsgezin. Mijn vader, zijn vader en mijn ooms hadden winkels in huishoudelijke artikelen. Na mijn eindexamen zou ik net als de rest van de kinderen uit ons gezin bij een oom beginnen, eigenaar van een groot warenhuis in Nijmegen. Uiteindelijk heb ik dat nooit gedaan, omdat hij mij als elfjarig jochie weigerde te betalen voor vakantiewerk wat ik een weeklang had gedaan: Chinees serviesgoed afsoppen in een koude loods. Ik ben huilend naar huis gegaan en nooit meer terug geweest.”

OPNIEUW BEGINNEN IS MIJN TWEEDE NATUUR

De rest is geschiedenis. Na het eindexamen van de lagere detailhandelsschool en een klein jaar op zee, werd Lex Keijser verkoper op de herenafdeling van Peek & Cloppenburg. Vanaf dat moment loopt zijn carrière als een trein. Hij verruilt “Peek” voor de inmiddels niet meer bestaande winkelketens Hollekamp en Frank & Jean, waarna hij aan de slag gaat bij Fooks. Voor dit merk opent hij 11

Van boven naar beneden met de klok mee zie je Largo do Carmo, Faro (Algarve), een foto uit de privécollectie van Deirdre, Hong Kong waar Lex Keijser heeft gewerkt en de olijfbomen op het terrein van de Keijzers.

nieuwe vestigingen en komt hiermee in het vizier van H&M, dat al langer de Nederlandse markt op wil. Na een gesprek met de Zweedse oprichter en eigenaar Erling Persson, is de deal snel rond: in 1989 lanceert Keijser H&M Nederland. Tien jaar later wordt hij gevraagd om hetzelfde kunstje te flikken in Spanje en Portugal en vanaf 2006 lonkt Hong Kong. Keijser: “Ik wilde mij als Nederlander bewijzen, dat we het waard zijn om voor H&M te werken. Zo heb ik alles bij elkaar honderden nieuwe winkels geopend. Opnieuw beginnen, is mijn tweede natuur geworden.”

DOLFIJNEN EN EEN OLIJFBOOM

Het landgoed van de Keijzers biedt uitzicht op het natuurgebied Ria Formosa, dat is verkozen tot een van de zeven wonderen van Portugal. Vlak voordat je landt op Faro, vlieg je eroverheen: een gebied bestaande uit verschillende (schier)eilanden, stranden, duinen en zandbanken met een unieke flora en fauna. Er leven onder meer dolfijnen, flamingo's, zoetwaterschildpadden en de grootste kolonie zeepaardjes ter wereld. “Ook de zeldzame purperkoet broedt in dit gebied”, weet Lex Keijser. Daarbij wijst hij op een bijna 1.000 jaar oude olijfbom naast hun huis. De stam is gigantisch. “Twee meter in doorsnee”, onderstreept de Nijmegenaar. “En daar in zee, als je voorbij de palm- en Johannesbroodbomen kijkt, zie je Ilha da Armona, een van de vijf eilanden voor dit deel van de Portugese kust, ze zijn qua ligging vergelijkbaar met de Waddeneilanden.”

ROOFBOUW

Volgens de oud H&M topman waren er vijf jaar geleden meerdere beweegredenen om naar dit stukje van Portugal te verhuizen. Een ervan begon in China, waar Lex Keijser in 2011 met buikklachten in het ziekenhuis terechtkwam en werd geopereerd aan een acute galblaasontsteking. Van de Engelse arts kreeg hij het dringende advies te stoppen met de jarenlange roofbouw op zijn lichaam. Terug in Hong Kong was de beslissing met zijn toenmalige vrouw snel genomen: nog twee jaar en dan op zijn 61ste met pensioen.

“En daar zat ik dan”, zegt Keijser. “Van de ene op de andere dag was ik thuis, zonder enige voorbereiding of cursus. Ik kreeg er de kriebels van en wilde snel weer wat om handen hebben. Daarom besloten we naar Andalusië te verhuizen. In Alhaurin el Grande, net boven Marbella, hebben we samen nog een oud huis opgeknapt, maar mijn tweede huwelijk strandde, de relatie was helemaal op. Deirdre, mijn derde vrouw, heb ik zes jaar geleden via mijn ex-zwager leren kennen tijdens een etentje (Lex Keijser was eerst getrouwd met de moeder van zijn twee kinderen, red.). Ze is de stiefdochter van zijn echtgenote. Tot mijn verbazing stuurde ze me een berichtje toen ik een foto van haar likete op Facebook, waarop ze een H&M

jurk droeg. Een half jaar later is ze naar Spanje gekomen, drie jaar geleden zijn wij getrouwd. Dat Deirdre 23 jaar jonger is dan ik, vinden wij geen probleem. Anderen hebben er meer moeite mee. Ik heb altijd met jonge mensen gewerkt en ik ben jong van geest. Ik heb spanning nodig.”

DE MENSEN ZIJN HIER VRESELIJK LIEF

Na 22 jaar wonen in het buitenland, is een terugkeer naar Nederland voor Lex Keijser geen optie meer. Dat boek heeft hij definitief gesloten, al was het maar vanwege de temperatuur, want de hete droge zomers en zachte winters, zijn belangrijke redenen voor de Keijsers om in de Algarve te wonen. Toch merken ze ook de gevolgen van de klimaatverandering. Met Kerst hebben ze voor het eerst buiten gezeten, de normale regenperiodes verschuiven en afgelopen voorjaar heeft hun huis zes weken onafgebroken in de wolken gelegen. Keijser: “Toen zeiden we tegen elkaar, dit moet je

“Dat Deirdre 23 jaar jonger is dan ik, vinden wij geen probleem”

niet ieder jaar hebben, maar aan de andere kant: de mensen zijn hier zo vreselijk lief. Portugezen zijn heel open en behulpzaam en niemand heeft haast.”

ROOKPLUIMEN

Aan de voet van de berg, waar het huis van de Keijsers staat, is een klein barretje. Hier drinken en eten de expatinwoners uit de buurt iedere maand wat. De streek is sterk in opkomst. Keijser: “Er is geen luchtvervuiling, geen industrie, alleen wat boeren die in deze periode hun afval op het land mogen verbranden, je ziet het aan de rookpluimen. Voor de rest is het hier een klein paradijs, met in de buurt prachtige steden als Estói, Faro en Tavira. Daarom zijn wij anderhalf jaar geleden begonnen met een nieuw project: wij hebben in Olhão vier huizen voor de verhuur gekocht: drie vissershuisjes en een herenhuis. Het eerste huisje wordt nu verbouwd en heeft een vergunning gekregen. Met de andere drie zijn we nog hard bezig. Dat is belangrijk voor mij: ik wil opnieuw blijven beginnen, want ik ben nog lang niet klaar met het leven.”

ACHTERGROND

Tijdens zijn carrière had Lex Keijser nergens anders tijd voor dan zijn werk. Hierdoor heeft hij sober geleefd en zoveel overgehouden, dat hij op zijn 61ste onafhankelijk was en met pensioen kon gaan. Toch wordt in huize Keijser nog ieder dubbeltje omgedraaid. Wat glamorous lijkt, is volgens hem niet zo. Wel proberen ze van het leven te genieten. Zo lezen ze veel en Deirdre krijgt vaak vriendinnen op visite. Ook de kinderen van Lex Keijser komen regelmatig op bezoek. Zij zijn net als hun vader in de mode terecht gekomen. Zijn zoon is in dienst van H&M Turkije en woont in Istanboel en zijn dochter werkt bij Scotch & Soda in Nederland. Lex Keijser is opa van drie kleinkinderen en daarnaast heeft het stel twee asielhonden. Wie de oud-topman van H&M vraagt naar zijn wensen, dan noemt hij er twee: een strandhuisje in Zanzibar en een boek schrijven over zijn leven.

Schitteren in Jij&Wij magazine?

Heb jij een mooi verhaal dat je met ons wilt delen? Werk je in een winkel waar Jij&Wij écht een kijkje moet nemen? Of zijn jouw collega's goud waard? Laat het ons weten!

STUUR EEN MAIL NAAR:
communicatie@pensioenfondsdetailhandel.nl
en wie weet sta jij (met je collega's)
in het volgende nummer.

Alle kleine beetjes helpen

Na het alarmerende klimaatrapport van de VN deze zomer over de opwarming van de aarde en andere effecten van klimaatverandering is de vraag wat beleggers nog meer kunnen doen om die ontwikkeling tegen te gaan. Pensioenfonds Detailhandel probeert daaraan bij te dragen door de bedrijven waarin het investeert kritisch te volgen en waar nodig richting een duurzame koers te bewegen. Jij&Wij magazine zet een aantal van deze initiatieven voor je op een rij.

☰ Kees Beudeker ✍️ Jasmijn Evans

Omdat wij passieve beleggers zijn, niet actief handelen in aandelen of obligaties, volgen wij zogeheten indices. Dat zijn platgezegd verschillende mandjes met aandelen. Probleem met deze indices is, dat ze alle bedrijven volgen, dus ook de relatief vervuilende bedrijven. Om die reden hebben wij drie jaar geleden samen met het Britse beurs- en indexbedrijf FTSE Russel een index ontwikkeld die de duurzaamheidsdoelstellingen van de VN als uitgangspunt neemt. Hierdoor kan index-beleggen wél duurzaam zijn. Want bij de samenstelling van de FTSE Russell Custom SDG Aligned Index, die in 2019 op de beurs in Londen werd gelanceerd (als eerste duurzame index ter wereld voor aandelen in ontwikkelde markten) wordt gekeken naar twee factoren: de economische prestatie en de duurzame resultaten van een bedrijf. Bij de lancering van onze tweede duurzaamheidsindex, een jaar later, de FTSE Russell Emerging Markets Index,

is datzelfde principe gehanteerd, maar dan voor aandelen in opkomende landen. Dit najaar hebben wij daar een derde duurzaamheidsindex aan toegevoegd: de FTSE Russell Euro Credit SDG-Aligned Index. Deze bevat hoofdzakelijk bedrijfsleningen.

Wat het resultaat is?

Alleen al met de introductie van de eerste duurzaamheidsindex is in de aandelenportefeuille van Pensioenfonds Detailhandel direct progressie geboekt: de CO2-uitstoot en de voorraden van fossiele brandstoffen zijn met de helft afgenomen tegenover de oude situatie en het aandeel 'groene omzet' is met meer dan 10 procent gestegen.

CO2-neutraal in 2050:

Pensioenfonds Detailhandel lid van de Net-Zero Asset Owner Alliance

Pensioenfonds Detailhandel is lid geworden van een initiatief van de VN: de Net-Zero Asset Owner Alliance (NZAOA), een samenwerking tussen institutionele beleggers die de wereldeconomie CO2-neutraal wil maken. Op 20 oktober was een virtuele rondetafelconferentie van dit nieuwe genootschap en Michael Bloomberg, klimaatgezant van de VN, één van de sprekers. De leden van NZAOA richten

hun beleggingsportefeuilles zo in, dat ze in 2050 CO2-neutraal zijn. Ook worden stappen genomen die een bijdrage leveren aan het beperken van de gemiddelde wereldwijde temperatuurstijging tot maximaal 1,5 graden Celsius in 2100.

Impact beleggen

'Impact investeren' of 'impact beleggen' staat voor beleggingen waarbij het maatschappelijk rendement belangrijker is, dan de winst die je met de beleggingen kunt maken. Door bijvoorbeeld sociale omstandigheden te verbeteren, werkgelegenheid te vergroten of energie te besparen. Wij noemen dat bij Pensioenfonds Detailhandel onze 'directe impact investeringen'. Centraal hierin staan de SDG's (Sustainable Development Goals) van de VN, die wij het belangrijkste vinden:

- Klimaatactie
- Verantwoorde consumptie en productie
- Vrede, justitie en sterke publieke diensten
- Eerlijk werk en economische groei

Sneller verduurzamen door Green Bonds

Pensioenfonds Detailhandel gaat de komende jaren 300 miljoen euro extra investeren in zogeheten Green Bonds.

Dat zijn obligatieleningen met een duurzaam label. De investeringen zijn bedoeld voor verduurzaming of nieuwe duurzame innovaties van overheden of bedrijven. Hierbij snijdt het mes aan twee kanten. Aan de ene kant willen wij als belegger zo snel en zorgvuldig mogelijk onze portefeuille verduurzamen. Aan de andere kant zoeken grote concerns en overheden passende financiering voor hun eigen duurzaamheidsstrategieën. Die twee bewegingen komen bij elkaar in Green Bonds.

Nederlands initiatief: het Dutch Engagement Network

In samenwerking met Pensioenfonds Horeca & Catering heeft Pensioenfonds Detailhandel in 2019 het Dutch Engagement Network (DEN) opgezet. Doel van de samenwerking is om bedrijven waarin wij beleggen direct te stimuleren tot een duurzamere bedrijfsvoering. DEN doet dit namens de deelnemers van de beide

pensioenfonds, in totaal tweeënhalf miljoen Nederlanders. Onze focus ligt momenteel op watergebruik en waterbeheer in de toeleveringsketen.

Ook lid van GREEN: het Global Real Estate Engagement Network

Pensioenfonds Detailhandel belegt in vastgoed. Dat doen wij door te participeren in vastgoedfondsen, of er een aandelenbelang in te nemen. Helaas is vastgoed verantwoordelijk voor 30 tot 40 procent van de wereldwijde CO2-uitstoot. Daarom spreken wij via GREEN, het Global Real Estate Engagement Network, vastgoedmanagers overal ter wereld aan om acties te ondernemen die passen binnen het Klimaatakkoord van Parijs. Denk aan het terugdringen van de CO2-uitstoot en het gebruik van duurzame materialen. Daarbij ligt de focus op de nieuwbouw, of renovatiewerkzaamheden, op hergebruik en recycling.

WEET OOK DAT:

- Wij met ondernemingen spreken over het gefaseerd stoppen met kolen, en met scheepvaartbedrijven in gesprek zijn over hun uitstoot.
- Wij overheden oproepen werk te maken van klimaatbeleid, in lijn met de klimaatdoelstellingen van Parijs.
- Wij het gesprek aangaan met ondernemingen over biodiversiteit. Denk aan het terugdringen van plastic en gebruik van pesticiden in de agrarische sector.
- Wij bedrijven, zoals energiebedrijven, aanspreken op het voorkomen van bosbranden en andere natuurrampen.
- Wij ondernemingen die actief zijn in natuurgebieden vragen meetbare doelen op te stellen voor positieve impact op de lokale biodiversiteit.
- Wij van ondernemingen verwachten dat zij met stakeholders in gesprek gaan over watergebruik.
- Wij met ondernemingen in de voedingsindustrie in gesprek zijn over de ontbossing van de Amazone en het duurzaam gebruik van water.
- Wij betrokken zijn bij samenwerkingsverbanden die gericht zijn op meer duurzame ontwikkeling van voedingsmiddelen in de wereld.
- Wij in onze beleggingswaardering wegen of bedrijven een verantwoord beleid voeren inzake winning van delfstoffen, zoals gas, olie, zand, grind, klei en schelpen.
- Wij het belang onderkennen van landbouw- en voedselproductiebedrijven, maar niet of minimaal zullen investeren zonder beleid op het gebied van: natuur, klimaat, land-, mensen- en arbeidsrechten.
- Wij het gesprek aangaan met meer dan 300 bedrijven per jaar. Bij een veelvoud hiervan brengen wij onze stem uit op aandeelhoudersvergaderingen.

'Het kookparadijs om de hoek', zo betitelen inwoners van Den Bosch Brinkman's Kookwinkel. Volgend jaar april bestaat de zaak 35 jaar. Naast smaak hebben Janine Steenbergen (53) en haar partner John van Hest (58) een bijzonder oog voor hun medewerkers.

Leonie Lanotte Winnie Plantinga

"Ik geef om mijn werknemers en vind het belangrijk dat het thuis ook goed met ze gaat"

Janine Steenbergen, eigenaar
Brinkman's Kookwinkel
in Den Bosch

Hoe zijn jullie betrokken geraakt bij de winkel?

"Ik werk hier zelf al vierentwintig jaar en hoor praktisch bij het meubilair. Samen met mijn partner heb ik de zaak dertien jaar geleden overgenomen. John en ik hebben een duidelijke taakverdeling: ik neem de fysieke winkel op me en John doet eigenlijk alles achter de schermen, waaronder de webshop. Ik ben zes dagen in de week op de werkvloer te vinden. De winkel is echt mijn passie en ik doe het na al die jaren nog steeds met veel plezier. Ik begeleid het personeel, kook, richt de

etalages in en zorg voor de uitstraling van de winkel."

Wat betekent koken voor jullie?

"Koken is liefde en gezelligheid in de keuken, zeker in deze periode van het jaar. Die warmte en wie we zijn, willen wij in het team ook echt uitstralen. Dat maakt het voor onze medewerkers en klanten aangenaam om binnen te lopen."

Hoe creëren jullie teamspirit?

"We zijn een klein team en erg aan elkaar gewaagd. De onderlinge band is goed en we vullen elkaar aan. Het is

één en al gezelligheid. Mochten er problemen zijn, dan moet dat geventileerd kunnen worden. Niet alleen persoonlijke, maar zeker ook dingen die in de winkel spelen. Want als de sfeer niet goed is, is dat onprettig voor de klanten. Ik geef om mijn werknemers en vind het belangrijk dat het thuis ook goed met ze gaat."

Wat vind je belangrijk op de werkvloer?

"Kennis van zaken. Iedereen die hier werkt, moet weten waar die over praat. Ik denk dat dat, naast persoonlijk contact, van groot belang is. Niet alleen ik, maar als team moeten we allemaal

weten waar we over praten. Alles moet door kunnen gaan als ik er een keer niet ben. Gelukkig maakt onze onderlinge vertrouwensband dat mogelijk. Daarnaast is betrokkenheid belangrijk: ik betrek onze werknemers bij vrijwel alles."

Hoe dan?

"Onze werknemers gaan regelmatig mee als wij fabrieken en leveranciers bezoeken. Het komt nogal eens voor dat wij bij een pannenmerk langsgaan en daar demonstraties krijgen. Relevant voor ons allemaal. Ook vind ik het leuk om werknemers op beurzen te laten zien hoe het daar in zijn werk gaat. Ook overleggen we regelmatig met elkaar over nieuwe spullen. Thuis laat ik de producten testen; dan kunnen mijn werknemers het zelf ervaren."

Is er iets dat jullie traditiegetrouw doen?

"Vrijwel elke zaterdag drinken wij wat na. Dat heb ik overgenomen van de oude eigenaar. Even lekker bij elkaar zitten, met een drankje. Zo nemen wij de dag door. Dat stukje ontspanning is een ontlading en werkt goed. Hetzelfde doen we aan het einde van het jaar, om de periode die achter ons ligt af te sluiten. Zo kunnen we weer fris aan een nieuw jaar beginnen."

Puzzel en win!

Natuurlijk kun je na een lange werkdag op de bank ploffen voor de tv, maar je kunt ook aan het puzzelen slaan. Goed voor je brein én je maakt kans op een leuke prijs.

BINAIRE PUZZEL

0				0		0				
				0				0		
0		1			1					
					1		0			
1										1
		1						0		
1			0							
								0		0
				1				0	0	
	0		1							

Bij een binaire puzzel moet in elk hokje een nul of een één geplaatst worden. Er mogen nooit meer dan 2 nullen of 2 enen naast elkaar of boven elkaar staan. Elke rij en elke kolom moet evenveel nullen als enen bevatten. Er mogen geen twee rijen en kolommen exact hetzelfde zijn.

SUDOKU

		8	5	4		1				3
		2				6	5			
		4								2
		5	3				2			9
1				6				7	4	
2									3	
				7	1				9	
7			2		9	5	8			

KRUISWOORDPUZZEL

	1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11	
12							13		14				15
16			17			18		19					20
21						22					23		
24			25		26			27	28		29		30
31		32						33			34		
		35			36		37						
					38								
39		40		41			42		43		44		45
46	47						48					49	
50			51			52		53				54	
55						56	57					58	
59			60		61			62		63		64	
65		66						67			68		
	69							70					

39	8	67	12	51	15	69	1	43	13	45	23	60	28	70
----	---	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----

Breng letters uit de puzzel over naar de hokjes met het corresponderende nummer.

Horizontaal: 1 sorry 6 dorp of stad 12 stierenvechter 14 langdurig applaus 16 ingenieur 17 smulpap 20 Romanum Imperium 21 kopergravure 22 grootvader 23 mager 24 nikkel 25 bloembeginsel 27 balie 30 natrium 31 drugshandelaar 33 verloochenen 35 van oordeel zijn 37 grote hoeveelheid vocht 38 stijl 40 rookgerei 42 blamage 46 in je eentje 48 modderachtig vuil 50 ter inzage 51 edelgas 53 onderscheidingsteken 54 doctor 55 vreemde munt 56 grappenmaker 58 watervlakte 59 en volgende 60 tegenstand 64 water in Friesland 65 terugreis 67 in veiligheid brengen 69 bederven 70 verlies.

Verticaal: 1 afgepaste hoeveelheid 2 slee 3 opstootje 4 huilerig zeuren 5 bovendien 7 boogbal 8 weerzin 9 vaartuig 10 motorracces 11 alarmtoestel 12 rangtelwoord 13 vervalst 15 door water omgeven land 18 zijde v.e. munt 19 wiel 25 kwekken 26 Italiaans keukenkruid 28 rampspoed 29 karakteristieke eigenschap 32 ante meridiem 34 Gedeputeerde Staten 36 deel v.h. hoofd 37 niet tegen 39 opschepper 40 reeds 41 drekpoel 43 ontzag 44 regeringsreglement 45 helder en kalm 47 veeleer 49 denkbeeldig 52 noordnoordoost 53 scantechneek 57 onaanangepast mens (afk.) 60 wilde haver 61 pluspunt 62 boomloze zone 63 pl. in Gelderland 66 tegenover 68 lidwoord.

MAAK KANS OP ÉÉN VAN DE VVV-BONNEN

Stuur de oplossing van de kruiswoordpuzzel voor 1 januari 2022 naar communicatie@pensioenfondsdetailhandel.nl

Teamspirit

Of je wel of niet fluitend naar je werk gaat, hangt letterlijk af van de collega's om je heen. In deze rubriek komen de leukste en gezelligste retailteams voorbij. Van feestfoto's tot jubileumkiekjes.

Zit jij ook in een leuk team?

Maak dan een foto met je collega's en stuur deze naar: communicatie@pensioenfondsdetailhandel.nl

1. 100% Leuk

"Wij van 100%LEUK zijn het LEUK-ste team! We hebben cadeaus voor ieder moment. 100%LEUK staat voor aandacht voor elkaar. Met onze producten, maar ook in de manier van werken. Zo bestaat een deel van ons team uit de leukerds: mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. Jongeren die na school nog lang niet uitgeleerd zijn. Cadeaus worden met liefde door hen gemaakt, speciaal voor jou!"

2. Chateau Amsterdam

"Het 14-koppig team van Urban Winery Chateau Amsterdam. Sinds afgelopen jaar is ons team op verschillende vlakken flink gegroeid, mede doordat ons proeffokaal inmiddels weer open is voor tours. We zijn nog klein, waardoor we elkaar vaak moeten helpen. Dat maakt ons een hecht team!"

3. Anna van Toor

"Het gezellige team van Anna van Toor in Bussum! Wij staan altijd voor elkaar klaar: of dat nu in de winkel is met klanten helpen of door een keer een dag te ruilen als iemand graag vrij zou willen zijn. Ook gaan we af en toe gezellig met elkaar uit eten."

4. Bankgeheim

"Wij zijn de M&M's van Bankgeheim! Van links naar rechts: Michelle, Mariette, Marie-Kristien, Maud en Myrthe. Michelle is onze nieuwe 29-jarige telg. Super leuk! We hebben zo echt een topteam!"

jij&de achter pagina

BADJUWELEN

Deze sieradenwinkel van Gavello staat op het Griekse eiland Mykonos. Ook een bijzondere winkel gespot? Mail naar communicatie@pensioenfondsdetailhandel.nl

Fotografie: **Gavriil Papadiotis**

Mis ons niet en vind Jij&Wij magazine ook online!

www.jijenwijmagazine.nl | [f](#) [i](#) [n](#)

Je geld zien groeien?

Sommige mensen denken dat als je van baan wisselt, het opgebouwde pensioen verloren gaat. Een misverstand. Jouw pensioenaanspraken blijven van jou. Op mijnpensioenoverzicht.nl vind je een overzicht van jouw tot nu toe opgebouwde pensioen.

IN DE KIJKER:

VEGA-LIFE, al dertien jaar een vegan lifestyle winkel in hartje Amsterdam. VEGA-LIFE is niet alleen 100% vegan, maar ook eerlijk en duurzaam. Van t-shirts tot snoep en van cosmetica tot tassen: VEGA-LIFE heeft van alles en nog wat. Welke winkel vind jij een bezoekje waard? Laat het ons weten via communicatie@pensioenfondsdetailhandel.nl

SERVICE

Kom je ergens niet uit of heb je een vraag? De Pensioendesk is van maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 17.00 uur bereikbaar op dit telefoonnummer: **0800-1972**.

Je kunt ons ook altijd mailen: deelnemer@pensioenfondsdetailhandel.nl. Lees meer op pensioenfondsdetailhandel.nl